

CYFARFOD	Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog
DYDDIAD	7 Mawrth 2023
TEITL	Adroddiad yr Harbwrfeistr
AWDUR	M. Humphreys, Harbwrfeistr Porthmadog

H 1 Materion Mordwyo

- 1.1 Mae staff yr harbwr wedi parhau i fonitro cwrs y sianel fordwyo dros gyfnod yr gaeaf. Yn ei hanfod, nid yw cwrs y sianel wedi newid. Er hynny, yn ddiweddar mae deinameg yr afon mewn cysylltiad â llif y llanw, wedi gweld y fynedfa i'r sianel tua'r môr yn dechrau symud yng ngheg yr afon i gyfeiriad Cricieth.
- 1.2 O'r herwydd, pe byddai'r tueddiad yma'n parhau, bydd angen adolygu lleoliad presennol cymhorthydd mordwyo Llaw Rhif 2 Port. Yn ychwanegol, efallai y bydd angen defnyddio cymhorthydd mordwyo Llaw Rhif 3 Starboard sydd ar hyn o bryd wedi ei ddsbarthu fel bwi achlysurol, i gynorthwyo morwyr yn ardal mynedfa'r sianel.
- 1.3 Ar hyn o bryd, mae un Hysbysiad Lleol i Forwyr mewn grym:
 - 1.3.1 Hysbysiad Lleol i Forwyr Rhif 11/22. Mae Cymhorthydd Mordwyo Llaw Rhif 2 Port oddi ar ei safle ar hyn o bryd yn 52° 53.132'N - 004° 09.742'W
 - 1.3.2 Ar ôl ei adfer o draeth Harlech, mae cymhorthydd mordwyo Llaw Rhif 2 Port wedi'i atgyweirio ac yn barod i'w osod yn ei le. Bydd yn cael ei ddychwelyd i'r sianel cyn gynted â phosib a'i osod mewn lleoliad addas pan fo digon o staff ar gael a bod y tywydd yn ffafriol ac amodau'r llanw yn caniatáu.
- 1.4 Bydd staff yr Harbwr yn parhau i fonitro llwybr y sianel a symud y cymhorthion mordwyo pan a phryd fo angen i sicrhau eu bod yn darparu'r llwybr mwyaf diogel i mewn ac allan o'r harbwr. Gyda'r gwanwyn ar ei ffordd, hyderwn y bydd llwybr y sianel fordwyo yn ymsefydlu.
- 1.5 Ar 24 Ionawr 2023 daeth arolygydd o Dŷ'r Drindod i'r harbwr i gynnal archwiliad o bresenoldeb a swyddogaeth y cymhorthion mordwyo lleol o dan reolaeth Cyngor Gwynedd. Yn dilyn yr archwiliad, derbyniwyd adroddiad oedd yn nodi fod popeth mewn trefn ac nid oedd unrhyw faterion yn codi oedd angen sylw pellach.
- 1.6 Atgoffir morwyr o'r angen i fordwyo'r sianel 1.5 awr naill ochr i'r penllanw wrth fordwyo llong gyda dyfnder mwy nag 1.5 metr. Rydym hefyd yn atgoffa morwyr y dylid cysylltu â swyddfa'r harbwr cyn cyrraedd i dderbyn y wybodaeth fordwyo ddiweddaraf. Bydd newidiadau i unrhyw gymhorthion mordwyo yn cael eu cylchredeg drwy Hysbysiad Lleol i Forwyr.

H 2 Materion Gweithredol

- 2.1 Trwy gydol y gaeaf, mae symudiadau llestri yn nynesfeydd yr harbwr a'r sianel wedi bod yn gyfyngedig iawn.
- 2.2 Yn ystod y gaeaf a stormydd y gaeaf fe wnaeth dau gwch oedd wedi angori ar y Cei Newydd (South Snowdon Wharf) ac un cwch pŵer a angorwyd yn yr harbwr mewnol dderbyn dŵr môr a chael eu boddi. Cafodd y tri llestr eu hadfer wedi hynny a'u hailarnofio heb unrhyw lygredd i ddyfroedd yr harbwr.
- 2.3 Rhagwelir y bydd y llestri hynny sydd ar y lan yn yr iard gychod yn dychwelyd yn raddol i'r dŵr wrth i gyfnod y Pasg gyrraedd. Yn ôl nifer yr ymholiadau a wnaed yn swyddfa'r harbwr dros y gaeaf o ran argaeledd angorfeydd, mae'r gwasanaeth yn gobeithio cael tymor prysur, er effeithiau parhaus coronafeirws.
- 2.4 Yn unol â gofynion yr Asiantaeth Forwrol a Gwarchodwyr y Glannau ar 14 Chwefror 2023, aeth staff darparwr cymeradwy wedi'i benodi i ymateb i ollyngiad olew eilaidd, ati i osod bŵm dal ar draws mynedfa'r harbwr mewnol mewn cydweithrediad gyda staff yr harbwr.
 - 2.4.1 Diben yr ymarfer hwn oedd adolygu a diweddarau'r 'cynllun bŵm' i'r harbwr, pe byddai digwyddiad llygredd olew ar raddfa fawr yn digwydd, fel rhan o gynllun ymateb brys yr harbwr i lygredd olew.

H 3 Cynnal a Chadw

- 3.1 Disgwylir y bydd gwaith cynnal a chadw ar angorfeydd yr harbwr yn cael ei gynnal cyn i'r tymor prysur ddechrau, yn dilyn archwiliad tanddwr o gyflwr yr angorfeydd presennol sydd yn yr harbwr.
- 3.2 Bydd dwy ysgol newydd yn cael eu gosod ar ochr y cei yn lle'r rhai nad oes modd eu trwsio, ger wal y cei. Mae'r gwaith o gynhyrchu'r ysgolion yn cael ei wneud gan weithiwr metel lleol ac rydym yn aros i'r ysgolion gyrraedd.
- 3.3 Mae'r cwch MV Dwyfor ar hyn o bryd yn derbyn gwaith cynnal a chadw gan staff yr harbwr. Gosodir propeler newydd ar y cwch cyn y tymor prysur ac mae ymholiadau yn digwydd ar hyn o bryd am hyn gyda chwmni morol yng Nghaernarfon.
- 3.4 Mae cwch patrôl Powercat yr harbwr, sydd wedi'i godio i weithio ar y môr yn y broses o dderbyn dwy injan allfwrdd newydd. Mae'r gwaith yn cael ei wneud gan gwmni lleol ym Mhorthmadog.
 - 3.4.1 Oherwydd newid yn y Rheoliadau codio cychod, mae bellach angen i'r cwch 'Powercat' dderbyn asesiad ar ei wneuthuriad cyn y gellir cwblhau'r trefniadau codio cychod. Bydd yr asesiad yn cael ei ymgymryd gan gorff ardystio cymeradwy, ar ran Llywodraeth y DU, i wirio ei fod yn cydymffurfio gyda'r safonau rheoleiddio.
 - 3.4.2 Yn dilyn yr asesiad, rhagwelir y bydd y cwch 'Powercat' yn barod i weithredu ar y môr unwaith yn rhagor mewn pryd ar gyfer y Pasg.

- 3.5 Tynnwyd y cwch gweini bychan, a ddefnyddir gan staff yr harbwr, o'r dŵr ar gyfer gwaith cynnal a chadw blynyddol. Bydd y cwch yn barod mewn da bryd ar gyfer y Pasg.
- 3.6 Rydym yn parhau i adnewyddu'r meinciau o gwmpas yr harbwr ac mae rhagor o waith sydd angen ei gwblhau. Mae'r gwasanaeth yn parhau i dderbyn ceisiadau i leoli meinciau o gwmpas yr harbwr, gyda ond llefydd cyfyngedig ar gael.

H 4 Materion Eraill

- 4.1 **Traeth Morfa Bychan.** Mae'r gwasanaeth wedi derbyn hysbysiad yn mynegi'r angen i gludo trawsnewidydd mawr ar long, i'w gludo ymlaen i orsaf bŵer Trawsfynydd. Yn debyg i'r modd y cludwyd trawsnewidydd cyffelyb ar 16 Medi 2020, disgwylir i'r llong fydd yn cludo'r offer ar y môr lanio ar draeth Morfa Bychan ddiwedd mis Mehefin / dechrau mis Gorffennaf 2023, pan fo cyflwr y llanw ar ei orau. Bydd y trawsnewidydd wedyn yn cael ei gludo ar y ffordd i'r orsaf bŵer.
- 4.2 Unwaith eto bu'n rhaid i staff yr harbwr fynd i'r brif fynedfa i'r traeth ar sawl achlysur yn ystod y gaeaf i hel a chlirio sbwriel a gwastraff cyffredinol a daflwyd yn ddi-drefn o amgylch y biniau gwastraff ger y toiledau.

H5 Digwyddiadau

- 5.1 Er i ni ragweld hyn, nid yw'r Gwasanaeth wedi cael gwybod am unrhyw ddigwyddiadau arfaethedig yn Harbwr Porthmadog eleni. Dymuna'r Gwasanaeth atgoffa trefnwyr digwyddiadau o'r angen i roi gwybod ymlaen llaw am unrhyw ddigwyddiad arfaethedig i ni er mwyn iddynt dderbyn caniatâd.
- 5.2 Wrth ystyried caniatáu unrhyw ddigwyddiad, bydd y Gwasanaeth yn rhoi sylw dyladwy i'r sefyllfa o ran unrhyw gyfyngiadau, amodau i'w gosod neu derfynau sydd eu hangen i sicrhau diogelwch y cyhoedd a'r staff.